

ФИНАНСОВИ ПАЗАРИ

УВОД

Съвременните капиталови пазари имат две взаимосвързани части: (1) дългови и капиталови капиталови, които са междинно звено между спестителите и тези, които се нуждаят от капитал, и (2) дериватен пазар, на който се търгуват договори като опции, валутни суапове.

Пазарите на дългови и капиталови помагат за разпределяне на капитал в рамките на една икономика. Пазарът на деривати помага на инвеститорите и кредитополучателите да управляват рисковете, присъщи на техните портфейли и експозиции.

В Обединеното кралство и в Съединените щати, тези две части нарастват много бързо през последните няколко десетилетия. Капиталовите пазари в Великобритания и Съединените щати доминират финансовите системи на страни като Франция, Германия и Япония, където банковите системи са от по-голяма значимост¹.

1. НАЧИН ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ ДА СЕ ИЗПОЛЗВАТ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ФИРМИТЕ /АКЦИИ, ОБЛИГАЦИИ И Т.Н./

1.1 ВИДОВЕ ФИНАНСОВИ ПАЗАРИ

Ефективният трансфер на ресурси от тези, които имат свободните ресурси, на други, които имат належаща нужда от тях се постига чрез финансовите пазари. С други думи, финансовите пазари осигуряват канал за преобразуване/разпределение на спестяванията в инвестиции. Те осигуряват разнообразие от активите, както и различни форми, в които инвеститорите могат да вложат средства. По този начин се разграничават спестяванията от инвестициите. Спестителите и инвеститорите са ограничени не от

¹ Beck, T., A. Demirgüç-Kunt, and M. S. Martinez Peria.. "Reaching Out: Access to and Use of Banking Services across Countries." Journal of Financial Economics

индивидуалните им способности, а от способността на икономиката, съответно да инвестират и спестяват.

Финансовите пазари допринасят за икономическото развитие, доколкото последното зависи от темповете на спестяванията и инвестициите.

Финансовите пазари имат два основни компонента:

- Паричен пазар
- Капиталов пазар.

Паричният пазар се отнася до пазара, където кредитополучатели и кредиторите обменят краткосрочни средства за решаване на тяхната необходимост от ликвидност. Инструментите на паричния пазар като цяло са финансови искове, които имат нисък риск от дефолт, падежи под една година и висока продаваемост.

Капиталовият пазар е пазар за финансови инвестиции, които са преки или косвени спрямо капитала на предприятието. Той е по-широк от пазара на ценни книжа и обхваща всички форми на кредитиране и заеми, доказани или не със създаването на финансов инструмент / договор.

Капиталовият пазар се състои от комплекс от институции и механизми, чрез които средносрочни финансови средства и дългосрочни средства се събират и предоставят на разположение на бизнеса, правителства и частни лица. Капиталовият пазар обхваща също процесът, чрез който издадените ценни книжа се прехвърлят².

Пазарът на ценни книжа се отнася до пазарите на тези финансови инструменти / вземания / задължения, които са общоизвестни и по-лесни за прехвърляне чрез продажба.

Пазарът на ценни книжа има два взаимосвързани и неделими сегменти, нови емисии (първичен) пазар и стоков (вторичен) пазар.

Първичният пазар осигурява канал за продажба на нови ценни книжа. Емитентът на ценни книжа продава ценните книжа на първичния пазар за набиране на средства за инвестиции и / или за погасяване на задължения.

² Allen, F. 1990. "The Market for Information and the Origin of Financial Intermediaries." Journal of Financial Intermediation 1 (1): 3–30.

Вторичният пазар се занимава с ценни книжа, вече издадени. Вторичният пазар дава възможност на тези, които притежават ценни книжа да променят своя капитал/портфейл съобразно тяхната оценка на риска и възвръщаемостта. Те също продават ценни книжа за пари, така че да удовлетворят своите ликвидни потребности.

Ценовите сигнали, които включват цялата информация за емитента и неговата дейност, включително свързан риск, генериран на вторичния пазар, помагат на първичния пазар в разпределянето на средствата.

Този вторичен пазар има още два компонента³:

Първо, спот пазара, където ценните книжа се търгуват за незабавна продажба и плащане. Другият е форуърд пазар, където се търгуват ценните книги за бъдещи продажби и плащания. Този пазар се разделя на пазар на фючърси и опции (дериватен пазар).

На пазара на фючърси се търгуват за условни бъдещи доставки, докато на пазара на опции се търгуват два вида опции. Пут опцията дава правото, но не и задължение на собственика да продаде ценна книга на издателя на предварително договорена цена преди определена дата, а кол опцията дава право, но не и задължение да купувача да купи ценна книга от издателя на опцията на определена цена преди определена дата.

1.2 ПАЗАР НА АКЦИИ

Пазарът на акции е един от основните сектори на финансовите пазари, където се търгуват дългосрочни финансови инструменти. Целта на капиталовите инструменти, издадени от дружества, е да наберат финансови ресурси. На купувача на акциите се предоставя дял от дружествените доходи и той се превръща в един от собствениците на фирмата.

За участниците на пазара, капиталовите ценните книжа са богатство, както и източник на ново финансиране, и са от голямо значение за процесите на спестявания и инвестиции в условията на пазарна икономика.

³ Financial Liberalization: How Far, How Fast?, ed. G. Caprio, P. Honohan, and J. Stiglitz. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press.